

מה עלינו ללמוד היום מגבורת החשמונאים?

כאשר מתתיהו ובניו הכהנים הכריזו במודיעין על המרד באימפריה היוונית האדירה, האשימו אותם אחיהם המתיוונים בטיעונים, לכאורה, הגיוניים וצודקים: אתם לא ריאליים, האם יש לכם סיכוי מזערי לנצח את הצבא הטוב והמשוכלל ביותר בעולם? איזה צבא ונשק יש לכם? מי יצטרף אליכם, הרי רוב העם רוצה להשתלב במזרח התיכון החדש? מי הסמיך אתכם לצאת להרפתקה המסכנת את כל העם ואת עתיד ילדינו, הרי אתם קומץ של כהני דת מיושנים וקיצוניים?

מתתיהו ידע היטב שהוא נמצא ברגע גורלי בתולדות עם ישראל, אם רצון המתיוונים יתגשם, זהו סופו של עם ישראל שבמהרה יאבד את ייחודו, יתבולל ויעלם מהעולם. יהודה המכבי ואחיו הבינו היטב, שלא כמות החיילים וטיב הנשק בלבד מביאים את הניצחון, פעמים רבות בהיסטוריה היהודית הוכח, שהאיכות והגבורה הרוחנית הם שגרמו למעטים לנצח את הרבים והחזקים. גבורתם ואומץ ליבם של החשמונאים, שהיו בני תורה, נבעו מאמונה גדולה ואמיתית בקב"ה שיעזור להם במאבקם, כי הם מסרו את נפשם על ערכי תורתו הנצחית, נלחמו על ביתם ועל נחלת אבותם, והאמינו בכל לב בצדקת דרכם.

לפני הקרב השני, במעלה בית חורון, יהודה המכבי מעודד את חייליו העייפים, הרעבים לאחר צום, והפוחדים מפני צבאו הגדול של סירון שר הצבא היווני, ואומר להם:

**נקל כי יסוגרו רבים בידי מעטים, אין מעצור לפני שמים להושיע ברבים,
כי לא ברוב חיל ניצחון המלחמה, ומן השמים הגבורה. הם באים אלינו
ברוב גאווה ופשע להשמיד אותנו ואת נשינו ואת בנינו ולבוז את אותנו,
ואנחנו נלחמים על נפשותינו ועל תורתנו... והוא יגוף אותם לפנינו,
ואתם אל תיראו מפניהם!
(חשמונאים א' ג, טז)**

לפני הקרב השלישי שלו, באמאוס (פארק קנדה היום), כינס יהודה המכבי את 3000 חייליו למצפה (צפונית לירושלים). מולם עמד צבא יווני אדיר, שמנה 40 אלף חיילים ו-7000 פרשים. בראשו עמדו טובי המפקדים, תלמי, ניקנור, וגורגיאס. החיילים צמו, לבשו שקים, נתנו אפר על ראשם וקרעו בגדיהם, התפללו לה' וקראו בספר התורה. יהודה המכבי, בדומה כהן משוח מלחמה, עודד את חייליו המפוחדים, ואומר להם:

אל תיראו מהמונם ומעברתם אל תפחדו, זכרו איך נושעו אבותינו בים סוף, כאשר רדף אחריהם פרעה בחיל גדול, ועתה נקרא לשמים, אם

**יחפוץ בנו ויזכיר ברית אבות והשמיד את המחנה הזה מפנינו היום.
וידעו כל הגוים כי יש פודה ומציל לישראל.
(חשמונאים א' ד, ח-יב)**

לאחר שיהודה המכבי נפל בקרב השמיני שלו, קרב אלעשה (מדרום לרמאלה), יהונתן אחיו קיבל על עצמו את הנהגת המרד, הוא הצליח להרחיב את גבולות מדינת החשמונאים. לאחר שיהונתן נרצח ע"י טריפון בעכו, שמעון אחיו קיבל את הפיקוד, הוא המשיך להילחם בגבורה ביוונים. מועצת חכמים מינתה אותו לראשונה לנשיא ולכהן גדול. הוא הראשון שטבע מטבעות. הוא הצליח לכבוש את גזר ואת עיר הנמל החשובה - יפו. המושל היווני, אנטיוכוס (השביעי) בן דמטריוס, דרש ממנו להחזיר לו את יפו 'הכבושה'. על חוצפתו זו, השיב לו שמעון ללא מורא ומתוך גאווה יהודית, חוכמה ואמת היסטורית:

**לא ארץ נוכריה לקחנו, ולא ברכוש נוכרים משלנו, כי אם נחלת אבותינו
אשר בידי אויבינו בעת מן העתים בלא משפט נכבשה. ואנחנו כאשר
הייתה לנו עת - השיבנו את נחלת אבותינו !!!
(חשמונאים א' טו, לג)**

גם אנו כיום צריכים להלך בדרכם של החשמונאים. ראשית לכול, להאמין בצדקת דרכנו, ולומר בקול צלול וברור, כלפי פנים ויותר כלפי חוץ – איננו כובשים זרים, חזרנו בחסדי שמים לנחלת אבותינו. נזכיר לכל אוכלי הסופגניות וחוגגי הפסטיגלים, שהמכבים, בהיותם כהנים, נלחמו בתחילה כדי שתהיה להם האפשרות לקיים בשלמות את מצוות תורתם הנצחית, ויחד עם זאת הם לחמו ושאו למדינה עצמאית. לכך הם זכו רק אחרי 370 שנה מאז שיבת ציון השנייה בימי עזרא ונחמיה. מדינת החשמונאים ורוב הקרבות שלהם היו בשטחי יהודה ובבנימין, ולא בשפלה. לאור נרות החנוכה נזכור את כוחו של פח השמן הקטן, שכל האימפריות שקמו לטמאו ולהשמידו, נעלמו מעל בימת ההיסטוריה. אם נעשה את כל המוטל עלינו, אז משמים יעזרו לנו להתגבר על כל הקשיים של דורנו, אך נזכור שבסופו של דבר: **"לא ברוב חיל ניצחון מלחמה, ומן השמים הגבורה!"**

**ערך: שמואל כ"ץ רב בית הספר ממ"ד תורני לבנות הר-נוף; ת"ת
ממ"ד 'נחלה' הר-נוף; אולפנת חורב, ירושלים**